

Hierdie interpretasie van die kleurgevoel verklaar waarom daar vir die Kaapse blankes geen teenstrydigheid bestaan het tussen sosiale diskriminasie teenoor die gekleurdes met al die sanksies daaraan verbonde, en die ekonomiese- en politieke integrasie van die gekleurdes nie. Die Kaapse blankes het die gekleurdes geheel en al aanvaar as mede-ingesetenes van dieselfde staat, as mede-arbeiders aan dieselfde toekoms en as mededraers van dieselfde godsdiens en kultuur. Maar hulle het terselfdertyd hul klasbewustheid gehandhaaf, asook die oortuiging dat die klas waartoe hulle behoort die leiding in die gemeenskap moet bly behou. Daarom was die kleurgevoel in die beste Kaapse tradisie nooit vyandig nie, maar baie welwillend. Die gelukkige samelewings van die ou Kaapse patriargale boeregemeenskappe van blankes en gekleurdes is byna ongeëwenaard. Hierdie kleurgevoel was ook nooit so onverbiddelik dat die "lyn" nooit oorgesteek kon word nie. Maar in die algemeen het die meeste mense in die kolonie hulle by hulle stand gehou, en die lang tydperk van die kolonie se bestaan in ag genome, was ondertrouery tussen die stande minimaal. Rasseverskille sonder meer, kon nie bloedvermenging in die weg gestaan het nie, aangesien daar nie vyandelikhede ontwikkel het nie. Dit is die standbewustheid van die blankes wat hulle afwysend gestem het teenoor gelykstelling met die gekleurdes, net soos die Wes-Europese hoër stande afwysend gestaan het teenoor die laer werkersklasse.

Alhoewel die kleurgevoel van die blankes as gevolg van ongunstige kontakte met die Bantoes in later jare 'n ander dimensie verkry het, bly dit basies intiem geassosieer met stand en status en die bevoorregting daaraan verbonde. Die kleurlyn is 'n lyn wat voorregte en geleentheid skei, ook moontlik vermoëns en prestasies. Kleur het 'n simbool geword van onderdanigheid en bevoorregting, terwyl blankheid die simbool van gesag en bevoorregting is. Al die pogings van die blankes om dit voor te stel as 'n spontane en eerbare uitdrukking van rasegtheid was tot dusver onoortuigend. Die Kleurlinge sal slegs dan trots voel op hulle gekleurheid as hulle ook deel in mag en voorregte. "Black" word slegs "beautiful" as daar geleentheid is vir "black civil rights" en "black power". Hiermee word nie die skepping van 'n bruin mag bepleit nie. Inteendeel, die pleidooi is juis, dat magsvorming rondom kleurgevoelens in die volksgemeenskap van blankes en Kleurlinge uitgeskakel moet word deur 'n verbreking van die assosiasies van kleur en nie-bevoorregting.

Daarmee kan slegs 'n begin gemaak word, wanneer as uitgangspunt aanvaar word dat die blankes en die Kleurlinge een kultuurvolk is wat in verskillende stande verdeel is volgens die normale maatskaplike stratifikasies van ander volke. Die spanninge en probleme wat binne en tussen hierdie stande bestaan, en verskerp word deur industrialisasie, verstedeliking en bevolkingsaanwas, moet opgelos word vanuit hierdie uitgangspunt.

Die Kleurlinge hoef nie oortuig te word van hulle eenheid met die blankes nie. Nie slegs is duisendes onder hulle bloedfamilie van blankes nie, maar hulle streef ook die bevoorregting van die blankes na op politieke, ekonomiese en maatskaplike gebied. Hulle kan slegs wen deur 'n aanvaardig deur die blankes en hulle is daarvan bewus. Daarom verset hulle hul so sterk teen enige poging om hulle van die blankes af te skei. Die regte en voorregte wat hulle vir baie jare van liberale Kaapse optrede met die blankes gedeel het, is vir hulle kleinnode wat hulle nie wil verruil vir die skitterendste aanbiedinge onder 'n skeidingsbedeling nie. Juis omdat hulle so sterk op die blankes aangê is, laat elke skeidingsmaatreël hulle verstote voel. Verstote mense voel in hulle menswaardigheid gekrenk. Die Kleurlinge voel dat hulle uitsluiting uit die magstrukture van die blankes, waar oor hulle lot beslis word, 'n belediging is vir hulle vermoëns en bekwaamheid en daarom weerstaan hulle die skepping van afsonderlike magstrukture soos die Kleurlingraad, want in hulle oë is hulle minderwaardig. Daar is niks wat die Kleurlinge meer sal verwelkom nie, as die opheffing van alle wetlike skeidingsmaatreëls ten opsigte van blankes en Kleurlinge. Dit wil egter nie sê, dat hulle daarmee aandrang op gelykskakeling in dogmaties liberalistiese sin nie. Omdat hulle binne hulle eie groep die krag van ongeskrewe sanksies wat maatskaplike stratifikasie reël, ken, besef hulle dat daar ten opsigte van die sosiale verkeer van blankes en Kleurlinge ook sanksies bestaan, wat om geldige redes eerbiedig moet word. Hierdie sanksies dra egter 'n organiese- en gewoontekarakter en word voortdurend gewysig na die eise van nuwe omstandighede en gemeenskapsontwikkeling. Hulle is die neerslag van gesonde verstand en goeie diskresie in 'n gemeenskap wat ordelik bestaan. Hulle benodig ook geen wetgewing en gesag aan hulle te verleen nie.

Dit is duidelik dat die meerderheid blankes die gedagte dat die blankes en die Kleurlinge een kultuurvolk uitmaak verwerp, omdat hulle vrees dat die blankes te veel sal moet prysgee as hulle die politieke mag en die sosiale bevoorregting met die Kleurlinge moet deel. Daarom staan hulle 'n volkome skeiding tussen die groepe voor, maar só dat die Kleurlinge alle geleenthede gegun word om te ontwikkel so ver en so goed as waartoe hulle instaat is. Binne hierdie beskouing is daar verskeie aksente. Aan die een kant is daar diegene wat glo dat die Kleurlinge tot 'n volkome selfstandige volk moet ontwikkel met eie staatsinstellinge, maar tog in skakeling met die instellinge van die blanke volk. Dan is daar hulle wat aanvaar dat die kulturele homogeniteit van die blankes en die Kleurlinge uiteindelik tot integrasie van die twee groepe moet lei, maar dat die Kleurlinge eers langs die weg van afsonderlike ontwikkeling met die blankes gelyk gebring moet word, want anders sal die lewenspeil van die blankes beslis verlaag word. 'n Derde aksent is dat daar nie nou gesoek moet word na 'n formule wat die toekomstige verhoudinge tussen die blankes en die Kleurlinge reël nie, maar dat dit oorgelaat moet word aan toekomstige geslagte. Wat nou gedoen moet word, is om die Kleurlinggemeenskap met alle beskikbare middele op te hef binne die raamwerk van die huidige staatkundige reëlings. Die drie aksente het een ding in gemeen en dit is dat dit dringend noodsaaklik is om die Kleurlinge op te hef. Maar ook diegene wat dit aanvaar dat die blankes en die Kleurlinge reeds in hierdie stadium as een volk gereken moet word, is daarvan oortuig dat die standsverskille slegs oorbrug kan word deur 'n geslaagde opheffing van die Kleurlinge. Daarom is prioriteit nommer een, in die handhawing van goeie verhoudinge tussen die blankes en die Kleurlinge, ook vir die blankes, die opheffing van die Kleurlinge.

Die betoog van hierdie referaat is nou dat die opheffingsprogram vir die Kleurlinggemeenskap self die bewys lewer dat die blankes en die Kleurlinge een kultuurvolk is. Alle afsonderlike instellinge wat vir Kleurlinge geskep is en word, is replikas van die van die blankes bv. die Kleurlingraad, die Universiteit van Wes-Kaapland, skole, kerkgenootskappe, welsynsdienste, sportliggame, ens. Die leerstof en onderwysmetodes is dieselfde in blanke- en Kleurlingskole. Namate Kleurlinge meer en meer ontwikkel en hulle meer selfvertroue verkry om hulle self teenoor blankes te handhaaf, word veel ruimer geleentheid en vrugbaarder moontlikhede vir kommunikasie tussen die deursnee blanke

en die deursnee Kleurling geskep. Deur verstandige bevordering van kommunikasie sal spanninge verlig word en aversies afneem. Die blankes sal hulle vrees vir die korrupsie van hulle kultuurwaardes deur integrasie met 'n onderontwikkelde Kleurlingdom slegs verloor, as hulle in die Kleurlinge volle kulturele geesverwante vind.

Die ontwikkelingsprogram se sukses hang egter saam met enkele on-ontwykbare beginsels. Die eerste is die noodsaaklikheid om kontak en kommunikasie tussen blankes en Kleurlinge op alle vlakke te bevorder. Goeie verhoudinge kan slegs bevorder word op die basis van wedersydse kennis van mekaar. As die opheffingsprogram so ge-programmeer word, dat kontak en kommunikasie hiërargies al hoër opgevoer word, totdat slegs die hoogste instansies in staat, kerk en maatskappy daarby betrokke is, voorspel dit niks goeds vir die toekoms nie. Want verhoudinge op die hoogste vlak kan maklik afgebreek word as druk uit die gemeenskap daarom vra. Onbekend maak onbeminde. Daarom moet blankes en Kleurlinge mekaar op alle vlakke van die lewe leer ken deur goeie skakeling. Dit sal verhoed dat die twee gemeenskappe drukgroepe teenoor mekaar word, wat volkome uit voeling is met mekaar se belange, denke en aspirasies.

Tweedens moet die assosiasies van kleur met gesag en onderhorigheid asook bevoorregting en nie-bevoorregting verbreek word. Hierdie assosiasies sny na twee kante toe. Aan blanke kant vestig dit die houding dat 'n blanke persoon nooit en onder geen omstandighede onder die gesag van 'n Kleurling mag staan nie, al is die Kleurling ten beste vir sy taak toegerus en die blanke van minder formaat. Hierdie houding eis dan ook in die algemeen vir alle blankes 'n gesag oor alle Kleurlinge op. As die ontwikkelde Kleurlinge dit verwerp, is botsings onvermydelik, en hoe meer ontwikkelde Kleurlinge voorkom, hoe meer en groter gaan die botsings word. Aan Kleurlingkant belemmer die assosiasies die ontplooiing van sterk en gesonder Kleurlingleierskap, omdat die Kleurlinge nie die gesag van medekleurlinge wil aanvaar nie. Dit lei noodwendig tot groot frustasies onder die leiers en verwarring in die gemeenskap. Dit is lewensnoodsaaklik dat op alle terreine van die Kleurlinglewe, soos staatsdepartemente, skole, sake-ondernemings en kerke, 'n doelgerigte poging aangewend word om die kleursimbool te breek, deur die sanksies op te hef waarvolgens 'n Kleurling nie oor 'n blanke gesag kan uitoefen nie. Dit geld ook vir maatskaplike voorregte. Geen ontwikkelde Kleur-

ling mag van voorregte versteek word wat sy blanke eweknie op geregig is, net omdat hy 'n Kleurling is nie. Ook mag geen blanke, binne die Kleurlinggemeenskap, voorregte wat hy nie binne die blanke gemeenskap kan geniet, opeis, slegs omdat hy blank is nie.

Derdens moet die opheffing van die Kleurlinggemeenskap deur die blankes aanvaar word as hulle medeverantwoordelikheid, net soos hulle die opheffing van die armblikes as hulle verantwoordelikheid aanvaar het. Die beskuldiging word & kwels teen die ontwikkelde Kleurlinge geslinger, dat hulle nie bereid is om hulle eie mense op te hef nie. Dan word hulle gewys op die skitterende voorbeeld van die Afrikaners, wat self hulle armblike broers uit die modder opgehelp het. Die vergelyking gaan egter nie op nie. Terwyl die armblikes 'n minderheid van die blanke gemeenskap uitgemaak het, vorm die onderontwikkelde Kleurlinge die oorweldigende massa van hierdie gemeenskap. Verder het die armblikes mede-Afrikaners in die hoogste bestuursliggame van staat, kerk en ekonomie gehad, wat hulle saak kom bepleit en bevorder. Daar kon politieke-, ekonomiese- en kerklike mag aangewend word om die nodige hulpbronne te ontgin en die gewenste programme deur te voer. Die Kleurlingleiers verkeer in 'n onbenydenswaardige en magtelose posisie. Hulle beskik nie oor enigeen van die magte wat hier genoem is nie. Hulle kan slegs inval by 'n politieke struktuur en maatskaplike programmering, wat deur die blankes voorsien word. Op hulle eie gelaat, is die Kleurlingleiers 'n geïsoleerde groep, wat deur die massa onderontwikkelde verswelg sal word, as hulle hul nie van daardie massa distansieer nie. Die blankes sal die Kleurlinge moet aanvaar as "ons mense", net soos hulle die armblikes aanvaar het, en hulle sal nie 'n fout maak nie, want hulle is draers van dieselfde kultuur. Die blankes sal aan die Kleurlingleiers moet sê: "Ons verwag van julle, dat julle julle eie mense moet ophef. Maar julle mense is ook ons mense. Kom laat ons dan by mekaar aansluit en saam ons eie mense ophef." Die enigste alternatief is verwerplike paternalisme, met al sy bose uitwasse. Dit kan Suid-Afrika nie bekostig nie, nie nou nie en ook nie in die toekoms nie.

DIE NEDERDUITSE GEREFORMEERDE SENDINGKERK IN SUID-AFRIKA AS
'n AFSONDERLIKE INSTITUUT*

deur Andries Botha

Inleidend

In N.G. Kerkkringe word dit vry algemeen aanvaar dat die totstandkoming van afsonderlike georganiseerde kerke vir die verskillende volkere groepe in Suid-Afrika noodsaaklik is terwille van praktiese en kerugmatiese vereistes. Alleen langs hierdie weg kan die Kerk, as bonatuurlike verskynsel, homself met 'n aanvaarbare, verstaanbare, natuurlike kled beklee terwille van die verkondiging en uitlewing van Gods Woord onder die verskillende volkere. In die verkryging van 'n eiesoortige, inheemse gestalte vir elke afsonderlike kerk onder elke afsonderlike volk, lê die sendingkundige regverdiging en wenslikheid van die afsonderlike organisering van die kerke.

Die N.G. Sendingkerk (1881) is die oudste van die afsonderlike "dogterkerke" wat in Suid-Afrika ontstaan het as gevolg van die sendingarbeid van die N.G. "Moederkerk". Hierdie Sendingkerk het as 'n afsonderlike instituut ontwikkel en dit word vandag algemeen aanvaar dat hierdie afsonderlikheid op eiesoortigheid berus. 'n Diepgaande, kritiese ondersoek na die sogenaamde eiesoortigheid van die Sendingkerk bewys egter dat daar geen basiese onderskeid tussen "Moeder"- en "Dogterkerke" bestaan nie. As die Sendingkerk 'n ander eiesoortigheid as die Moederkerk sou hê, moet dit 'n gestalte aanneem wat anders is as die gestalte van die Moederkerk. Dit moet 'n gestalte wees wat eie is aan die milieu van die Kleurlinge en wat dan anders sal wees as dié waarin die Moederkerk gevestig is. Om die vraag te beantwoord na die eiesoortigheid al dan nie van die Sendingkerk sal ons van vervolgens moet let op die taal, konfessie, liturgie (waarby ons homiletiek, sang en musiek insluit), kerkregering (waarby ons tug insluit), en maatskaplikkulturele gebruike. Uit hierdie ondersoek blyk

* Hierdie referaat is 'n verwerking van 'n skripsie goedgekeur vir die graad Magister in die Teologie aan die Universiteit van Stellenbosch, Desember 1965. Eksaminator: Professor W. J. van der Merwe, Mede-Eksaminator: Professor T. N. Hanekom.

die volgende:

Taal

Vanweë die feit dat die bevolkingsdeel waarin hierdie kerk geplant is en gegroei het, dieselfde taal praat as dié van die bevolkingsdeel waarin die "moederkerk" bestaan, is hier geen sprake van 'n eie gestalte wat betref die gebruik van 'n eie volkstaal in die kerk nie.

Konfessie

Met 'n eie gestalte op konfessionele gebied word bedoel 'n eie besondere siening of interpretasie van 'n bepaalde afsonderlike kerk van die Skrif of belydenisskrifte. Dit is egter duidelik dat die "dogterkerk" en "moederkerk" op hierdie gebied dieselfde teologiese beskouinge daarop nahou, met soms geringe verskillende sienings oor kleurverhoudings.

Liturgie en Prediking

In die N.G. Sendingkerk word die prediking gebring teen die agtergrond van soortgelyke Westerse bevolkings as in die "moederkerk". Vir die sang- en musiekskat van die kerk, put die N.G. Sendingkerk meesal uit dieselfde Westerse kulturele bronne as die "moederkerk". In sy liturgiese vorme het die Sendingkerk in al sy jare van afsonderlike bestaan, met enkele onbelangrike geringe wysiginge, dieselfde teologiese tradisie as die "moederkerk" handhaaf. Ook op argitektoniese gebied het die Sendingkerk geen eie vorm ontwikkel nie.

Kerkregering

Op die gebied van kerkregering is ook geen tekens van 'n eie gestalte by die Sendingkerk aan te tref nie. Hoewel die Sendingkerk dieselfde tugbeginsels as die "moederkerk" daarop nahou, neem die toepassing van die tug, vanweë maatskaplike faktore onder die Kleurlinge, groter omvang aan.

Maatskaplik-kulturele gebruike

Vanweë dieselfde Westerse kulturele agtergrond van die Blanke en Kleurling is op hierdie terrein ook geen afwyking in die kerkgestaltevorming te bespeur nie.

Ook in die kerk se werksaamhede en verenigingslewe is daar 'n getroue nabootsing van "moederkerk"-verenigings. Dit geld van Sondagsskool, Katkisasie, Vroue-, Jeug-, en Kinderverenigings. Alleen vir die Jeugbrigade van die Sendingkerk het die "moederkerk" geen ekwivalent nie. Maar ook hierdie Brigade is geen ontplooiing van 'n eiesoortigheid nie, maar dit is 'n uitbouing van 'n tipiese Westerse organisasie wat in Engeland ontstaan het en veral in die Engelse kerke voorkom.

Ook uit hierdie enkele skeurings wat onder die Kleurlinge voorgekom het, het geen eiesoortige kerklike vorme ontwikkel nie.

'n Kritiese Waardering van die Beleid om die N.G. Sendingkerk tot 'n Afsonderlike Kerk te Ontwikkel

Na ons mening behoort die eiesoortigheidsmotief by die organiseer van afsonderlike kerke voorop te staan omdat alle ander motiewe verskeurdheid van die Kerk kan bevorder. Die eenheid van die Kerk, alhoewel primêr geestelik van aard, moet wel deeglik tot meerdere openbaring in hierdie daaglikse werklikheid kom. Dit eenheidsaspek van die Kerk is een van die wesenlike eienskappe van die Kerk, terwyl die verskeidenheidsgestalte op die vlak van die welwese van die Kerk lê. Tegnies-kerugmatiese eise maak hierdie verskeidenheidsgestalte noodsaaklik. Die verskeidenheidsgestalte mag egter nie die eenheid van die Kerk aantas of benadeel nie. Die bestaansreg van afsonderlike kerke vir afsonderlike bevolkingsgroepe is dus hoofsaaklik te vinde in die noodsaaklikheid van die inheemswording van die Kerk van Christus op aarde. Om die woorde van W. D. Jonker te gebruik: "Daar is slegs één verband waarin die term pluriformiteit miskien met reg gebruik kan word, en dit is met die oog op die verskeidenheid wat in die Kerk na vore tree vanweë die verskil in taal, kultuur, volksaard en afstand." 1)

1) W. D. Jonker: Aandag vir die Kerk; p. 40

Wanneer die wordingsgeskiedenis van die Kleurlingbevolking ondersoek word, saam met die faktore wat bygedra het tot die ontwikkeling van die Kleurlingbevolking (in wiesse midde die Sendingkerk sy beslag gekry het) tot 'n afsonderlike gemeenskap, konkludeer ons dat dit nie lyk asof hulle ook 'n eie afsonderlike taal of kultuur ontwikkel het nie. Alle aanduidings ten opsigte van die toekomstige ontwikkelingsrigting dui daarop dat hulle nader na die Blanke se taal en kultuur beweeg.

In 'n ontleding van die faktore wat op kerklike terrein aanleiding gegee het tot die totstandkoming van 'n afsonderlike N.G. Kerk vir die Kleurling, blyk dit dat 'n bepaale maatskaplike kleurverhoudingsprobleem en praktiese omstandighede (byv. ontwikkelingspeil) die hooforsake was van die afsonderingsproses wat sy beslag in die afsonderlike kerk gevind het.

Na 'n ontleding van die gestalte wat die Sendingkerk aangeneem het in onderskeiding van die Moederkerk, kan ons nie met Kriel saamstem wanneer hy die Sendingkerk 'n "eiesoortige Dogterkerk" noem nie of wanneer hy praat van die ontwikkeling van die Sendingkerk as 'n "eiesoortige ontwikkeling" nie.²⁾

Waar dit nou blyk dat die Kleurlingbevolking nie sodanig in taal en kultuur van die Afrikaner verskil, dat dit noodsaaklik is vir die verstaan en beoefening van die Godsdienst dat hulle 'n afsonderlike Kerk moet kry nie, bly dit dus 'n vraag: Waaruit regverdig ons die afsonderlike Kerk vir die Kleurling? As ons merk hoedat kleurgevoel as gevolg van kleurspanning by die Blanke sy onmiskenbare uitwerking gehad het ten opsigte van die ontwikkeling van die Sendingkerk en dat sosiale omstandighede en sosiale verwydering faktore was wat 'n rol gespeel het by die ontstaan van die Sendingkerk, word die vraag des te ernstiger.

Omdat die drang na eiesoortigheid hier 'n geringe rol gespeel het, moet ons tot die gevolgtrekking kom dat die afsonderlike Kerk hoofsaaklik ontstaan en voortbestaan as gevolg van die groot verskil in opvoedingspeil tussen die twee bevolkingsgroepe wat ter sprake is, die vooroordeel van die Blanke teenoor die Bruinman en die feit dat laasgenoemde, as gevolg hiervan en ook kragtens sy etniese afkoms,

²⁾ C. J. Kriel: Die Geskiedenis van die Nederduitse Gereformeerde Sendingkerk in Suid-Afrika; pp. xi, 280, 281

as 'n afsonderlike bevolkingsgroep behandel is. Is hierdie genoegsame gronde vir die organiseer van 'n afsonderlike Kerk, veral as ons die eenheidseis op waarheidsgrondslag van die Skrif in gedagte hou? Hierdie genoemde redes sal nie noodwendig vir altyd geld nie. Nou reeds is ons in hierdie tyd getuie van hoedat die Kleurlingbevolking vinnig besig is om sy opvoedingsagterstand in te haal. Kleurvooroordeel is ook 'n faktor wat kan verander. Daarmee mag die Kleurlinggemeenskap in 'n ander lig gesien word.

Tog moet deeglik in aanmerking geneem word dat die Kleurlinge tot 'n afsonderlike gemeenskap ontwikkel het, al het daar nie 'n noemenswaardige prallele ontwikkeling tot 'n afsonderlike taal en kultuur daarmee gepaard gegaan nie.

Hier moet egter altyd gevra word wat die beste is vir die uitbreiding van die koninkryk van God op aarde. Skrifbeginsels mag voorts nooit verkrag word nie. In dié verband moet ons wel deeglik kennis neem van die ontstigting wat dwangmetodes vir die opheffing van sosiale gebruike tot gevolg sal hê, veral by die Blanke met sy ingewortelde kleurgevoel en rassevooroordeel. So 'n weg sou beslis skadelik inwerk op die belange van Gods koninkryk. Ons moet ook onthou dat die eenheid van die Kerk van Christus nie uit die oog verloor mag word deur ligtelik sonder noodsaaklike gronde, soos daadwerklike inheemswording, afsonderlike Kerke te organiseer nie.

Daar was dikwels pressie nodig vir die Kleurlinggemeentes om by die gestigde Sendingkerk aan te sluit. Die S.A. Gestig, hoewel dit reeds in 1799 ontstaan het, het eers in 1937 by die Sendingkerk aangesluit. 'n Deel van die gemeente van die Groote Kerk, Kaapstad, wat uit 'n wyk van Kleurlinge bestaan het, is onlangs eers by die Sendingkerk ingelyf en dit nie sonder druk nie. Tot vandag toe weerstaan die St. Stevenskleurlinggemeente in Kaapstad alle druk om van die Moederkerk af te skei en by die Sendingkerk aan te sluit. Die enkele skeurings waarby Kleurlinge betrokke was, het as hooforsaak gehad, kleurspanning. Dit alles noep tot versigtigheid.

Ons kom dus tot die gevolgtrekking dat daar nie drie Afrikaanse Kerke met dieselfde belydenisgrondslag bestaan nie, maar vier. En hier wil ons met instemming prof. P. A. Verhoef se woorde aanhaal wat hy ten opsigte van die "drie" Afrikaanse Kerke gesê het, maar ons wil dit

'n wyer konnotasie gee deur alle Afrikaanse Kerke van gereformeerde belydenis in te sluit: "Ons het 'n gerieflike konstruksie opgebou dat die geskeidenheid van ons bestaan as drie Afrikaanse Kerke tot verryking van ons kerklike lewe dien. Op hierdie wyse het ons die sogenaamde beginsel van pluriformiteit, wat eintlik net op die 'inheemswording' van die Kerk, in aansluiting by die verskeidenheid van taal, kultuur en volksaard betrekking het, laat buikspreek om die geskeidenheid in die bestaan van ons Afrikaanse Kerke te bestendig en te regverdig. Ons weet dat ons nie oornag ongedaan kan maak wat in die loop van meer as 'n eeu geword het nie. Ons glo ook nie dat dit verstandig is om so 'n eenwording tussen die Afrikaanse Kerke te forseer nie. Dit is iets wat moet groei, liefs van binne af uit en van onder af. Tog bly dit 'n beklemmende aanklag teen die geslagte wat ons voorafgegaan het, dat hulle maar min tranes oor die verskeurheid van ons kerklike bestaan gestort het."³⁾

Dit behoort dus duidelik te wees, dat daar 'n ander verhouding tussen die Moederkerk en sy Dogterkerk onder die Kleurlinge behoort te wees as tussen die Moederkerk en die ander Bantoe-dogterkerke. Die Moederkerk en Sendingkerk verskil nie van mekaar ten opsigte van inheemsheid nie en is trouens wat dit betref, in veelerlei opsigte identies. Die vraag is: Wat moet hierdie verhouding wees?

Daar bestaan beslis ook weer sekere voordele vir die Kleurlinge om kerklik afsonderlik te wees. Hierdeur kan hulle tot groter selfstandigheid kom deurdat hulle in 'n beskermde atmosfeer vergader, beskerm teen vooroordeel en onbillike kompetisie. In 'n afsonderlike selfstandige Kerk kom die kerklike ampte binne bereik van die Kleurlinge. Die Kerk het ook as afsonderlike Kerk onder die Kleurlinge, hoewel aan die begin stadig, fenominaal gegroei tot die grootste Christelike Kerk onder hierdie bevolkingsgroep. Dit is ook duidelik dat die deursnee Kleurling meer op sy gemak is by sy gemeenskapgroep as wat hy onder die meer ontwikkelende en kleurbewuste Blankes sou wees.

Hierdie voordele, wat 'n afsonderlike Kerk vir die Kleurlinge inhou, het ook sy waarde daarin dat die Kleurlingbevolking, waarvan die oorgrote meerderheid nog baie onontwikkeld is, nie hoef te kompeteer met die Blanke wat op die huidige stadium nog 'n baie hoër ontwikkelingspeil handhaaf nie. Die vooroordeel wat by die Blanke bestaan,

³⁾ N.G.T.T., September 1965; p¹/₂ 195

sluit op die huidige tydstip in die praktyk nog meestal die toegang vir die Bruinman, selfs om as besoeker dienste by te woon in die Moederkerk.

Kan dit egter geregverdig word, dat op grond van ontwikkelingsverskil, iets, wat geleidelik sal verdwyn, en op grond van blanke kleurgevoel, iets, wat ook kan verander, 'n afsonderlike Kerk vir die Kleurling as konstante toekomsideaal gehandhaaf moet word? En hierby moet ons nie uit die oog verloor nie, dat die geregverdigde motief vir die organiseer van afsonderlike Kerke hoofsaaklik te vinde is in die strewe na eiesoortigheid. Dit noodsaak afsonderlikheid. Om geen geringe rede mag die Kerk as afsonderlike instituut georganiseer word nie, as die dwingende eenheid se is van die Skrif, veral waar daar een belydenisgrondslag is, as imperatief aanvaar word nie.

Dit alles maak die vraag na die verhouding van Moederkerk tot Sendingkerk des te ernstiger.

In die verlede het ons Kerk se sendingbeleid ten opsigte van die Kleurlinge dikwels tekort geskiet aan deeglike inagneming van die verskille tussen die Kleurlinge en die res van die sendingobjek van ons Kerk, die Bantoesamme en ander volkere. Een basiese verskil is minstens dat die Kleurling ongetwyfeld Westers georiënteerd is teenoor die Bantoe met hul tale en kulture. Ten onregte het die Moederkerk in haar sendingkundige besinning en sendingbeleid meermale die indruk geskep, dat die Bantoe en Kleurling oor dieselfde kam geskeer moet word. As voorbeeld verwys ons na die verklaarde sendingbeleid, waar die Kleurling en die Bantoe dikwels in dieselfde sin gebruik word. In prof. Gerdener se weergawe van die sendingbeleid vind ons byvoorbeeld hierdie bepaling: "Regarding the education of the Bantu (and Coloured) we also bear the following facts in mind: ...That all education and instruction should be aligned with his racial culture and that his language, history and (unless they are incompatible with the principles of Christianity) customs must attain to their fullest rights."⁴⁾ Dwarsdeur die sendingbeleid word nêrens enige onderskeidingslyn tussen die Bantoe en die Kleurlinge getrek nie.

Die Sendingkerk het dan ook voorheen 'n federale band met die Bantoe-

⁴⁾ G. B. A. Gerdener: Recent Developments; p. 272

kerke probeer handhaaf. Ds. D. P. Botha, wat op die moderatuur van die Sendingkerk dien, verklaar hiervan: "Die belange van die Kleurlingkerk aan die een en die Bantoe kerke aan die ander kant, is so uiteenlopend wat betref taal, liturgie, kerklike literatuur, soos gesangebundels en tydskrifte, en die algemene kerklike organisasie, dat daar van gemeenskaplike doelstellings min sprake is."⁵⁾

Ons is ook van mening, dat die bearbeiding van die Kleurling vandag veel eerder as evangelisasie beskrywe moet word, omdat ons hier te doen het met 'n nomineel reeds gekerstende groep, teenoor sendingwerk soos onder die Bantoe. In die bearbeiding van die Kleurlinge kom daar dan ook baie min van die sendingmetodiek wat onder die Bantoe gebruik word, ter sprake. Ons meen voorts, dat die naam van die Kerk, naamlik die Sendingkerk, oorspronklik 'n minder gelukkige keuse was.

Dit is vanselfsprekend dat die Sendingkerk eerder sy bande met die Moederkerk as met die Bantoe kerke moet versterk. Namate die gronde vir die afsonderlikheid van die Sendingkerk minder word, gronde wat Ds. G. A. G. Steenkamp, Moderator van die Sendingsinode, noem ekonomiese afhanklikheid, kulturele ongelykheid en algemene wanaanpassing, sal "die eenheid tussen Christene van verskillende kleur al meer tot openbaring kom",⁶⁾ soos hy dit stel.

Ons kom dus tot die konklusie dat die Sendingkerk wat in taal, inrigting, belydenis so na aan die Moederkerk staan, ook organies blyke moet gee van sy verbondenheid aan die Moederkerk. Dit lyk die voor die handliggende stap te wees, dat die Sendingkerk organies by die Algemene Sinode ingeskakel behoort te word, op grondslag van 'n streeksinode.⁷⁾

In die lig van ons bevindinge sal daar ook aan die Kleurlinglidmate van ons Kerk meer vryheid gelaat moet word om die dienste, in die Moederkerk by te woon, as wat nou in die praktyk toelaatbaar is. Waar klein groepies Kleurlinglidmate werksaam is in dorpe en stede, waar daar geen Sendingkerk is nie, behoort sulke lidmate toegang tot en bearbeiding deur die Moederkerk te geniet. Dit sou ook in lyn wees met 'n aanbeveling van die Uniale Sendingkongres van 1960: "Die kongres

5) D.P. Botha: Die Opkoms van Ons Derde Stand; p. 154

6) Uniale Sendingkongres: p. 28

7) Tot hierdie gevolgtrekking kom ook D.P. Botha: Op.cit.; p. 154

doen 'n beroep op Kerkrade en leraars van blanke gemeentes om om te sien na lidmate van die Sendingkerke wat vanweë afstand of ander omstandighede verstoke is van die voorreg om in eie Kerk die bediening van die Woord en Sakramente te ontvang, en herinner lidmate van die Sendingkerke daaraan dat hulle vrymoedigheid mag gebruik om hulself aan te meld by die Kerkraad van die Moederkerk.⁸⁾"

Op die platteland in gevalle waar klein gemeentes van Moeder- en Sendingkerk saam bestaan, behoort dit ook geen probleem te wees, dat één leraar die twee gemeentes saam bearbei nie, veral waar sulke gemeentes klein is. Aangesien die bearbeiding van die twee gemeentes in dieselfde taal geskied en teen die agtergrond van dieselfde tipe beskawing, hoewel agterlik in die een geval, sou dit baie minder probleme oplewer as om twee werkkringe, Bantoe en Kleurlinge, saam te bearbei soos dit op die oomblik in 'n aantal gemeentes plaasvind. Die Kleurlinge en Blankes kan desnoods afsonderlik en met behoud van afsonderlike sinodale verbande bearbei word soos dit trouens reeds op 'n paar plattelandse dorpe plaasvind.

Op die oomblik het die Sendingkerk geen eie sendingterrein onder 'n ander volk waar hy op groot skaal werksaam is nie. Aangesien hierdie Kerk op sovele terreine so naby die Moederkerk staan, mag dit ook 'n oplossing wees, indien hy sy sendingaktiwiteite deur middel van die sendingkanale van die Moederkerk loods om sô gesamentlike sendingwerk met die Moederkerk te onderneem. Sulke ope deure mag dalk net die nodige stimulus bied vir die kwynende sendingbelangstelling by die Sendingkerk. Hierdie reëling sal natuurlik nie sonder sy uitdagende probleme wees nie, maar op hierdie manier kan die tekort op die sendingsakker moontlik verlig word.

Omdat die Kleurlinge dieselfde taal praat en in min of meer dieselfde omstandighede en op dieselfde wyse bearbei word, behoort hulle, wanneer hulle in staat is om manne te lewer, wat aan die vereistes van die teologiese opleiding van die Moederkerk voldoen, toegelaat te word om ook te baat deur studie aan die teologiese inrigtings van die Moederkerk. Hier verwys ons veral na nagraadse studie. Tans nog moet kleurlingstudente in die teologie oorsee gaan vir nagraadse studie terwyl daar in ons land tog die nodige geriewe aan die Blanke kweekskole is.

⁸⁾ Uniale Sendingkongres: p. 107

Namate die toestande en die situasie, wat nou nog die afsonderlikheid van die Sendingkerk in die praktyk wenslik maak, verminder, dit wil sê, namate die Kleurlinge ontwikkel, die Blanke hulle geredeliker aanvaar, mag die noodsaaklikheid van die afsonderlikheid van die Sendingkerk ook geleidelik afneem. Nouer samesnoering van Moeder- en Sendingkerk sal egter alleen kan geskied as dit nie spanning veroorsaak nie en die saak van die Here so skade berokken nie. Dit mag nog baie dekades neem vir hierdie struikelblokke tot eenheid om te verdwyn.

Hoewel daar nie aanvaarbare teologiese gronde bestaan vir die absolute noodsaaklikheid van twee Kerke, een vir die blanke Afrikaanssprekende en een vir die bruin Afrikaanssprekende nie, bestaan daar tog die natuurlike verdeling op gemeentelike vlak as gevolg van die feit dat die twee groepe wel deeglik in afsonderlike gemeenskappe beweeg. 'n Gemeente bestaan in 'n gemeenskap, mense wat daagliks met mekaar sosiaal verkeer. Daarom voorsien ons dat die afsonderlikheid op gemeentelike vlak waarskynlik nooit opgehef sal word nie. Hier sal die Kerk nie dwingend mag optree nie.

"Maar intussen", om met die woorde van die geëerde moderator van die Sendingkerk af te sluit, "is dit sekerlik die Christelike plig en taak van ons almal om bande te smee en brûe te bou tussen die twee gekerstende groepe ... blankes en gekleurdes ... sodat skeiding al meer 'n patroon in 'n sondige wêreld en al minder 'n lewenshouding in 'n bedeling van genade sal blyk te wees."⁹⁾

9) Uniale Sendingkongres: p. 29

THE HOPE OF HEAVEN AND THE FEAR OF HELL

by J. Hess

My letter inviting me to take part in this Workshop informed me that the Workshop would deal with certain S. A. minorities. I could find no fault with this introduction of the workshop to me. The second sentence of the letter referred to the "coloured" people in the Diocese of Cape Town as being a numerical majority and yet a power minority in the Anglican Church. The letter continued to explain that as a priest of some experience serving this community I should be able to make a contribution of my experience in this community.

So I am here as a coloured priest serving a coloured community from the point of view of the organizers. This is where my trouble started. I see the community only as a human society and as citizens of this country. I see myself only as a priest (without colour) serving the community. In serving the community I do not see myself as confined to one place or to one particular race. I can give expression to my vocation only when I could exercise my ministry where the need exists, without being restricted to one Group Area or to one Racial Group. My letter used inverted commas for the word "coloured" but it was still a painful reminder that I live in a country and in a society where we are not all citizens of South Africa, but Indian, Black or Coloured (people). I have deliberately bracketed "people" because more often than not the term "people" is not added to Indian, Black or Coloured. Citizenship in its full sense is reserved for white people.

It will be difficult for any white person to understand the suffering of a coloured person. In his book "Black like Me" John Griffen attempted to identify himself with the suffering of the Negroes in America. With medical assistance he blackened his skin and for a short period he lived as a Black man and suffered all the indignities which the Negroes were subjected to. This was a dreadful experience for John Griffen, but he knew that for him this suffering could be terminated at any moment of his own choice and he could resume his life of a privileged white citizen of America. He could not experience the suffering of the negro who could never change the colour of his skin.

I speak as a man who does not enjoy the freedom of the White man in this country. I have no voice; I have no vote, and I have no rights, because I have absolutely no direct say in the government of this country. I had absolutely no say in any of the laws I am subjected to - the laws which direct where I should live; where I should work; what kind of work I should do; what wages I should get; what School or College or University I should attend; whom I shall marry (racially); what transport I should use; where I should eat meals in public; which lavatory (if one is provided) I should use; which hospital I should go to; and which cemetery I should be buried in etc.

This is how the State is treating me. I turned towards the Church for comfort and guidance. The Church was teaching equality - a way of life without discrimination. This got a strong following for the Church in the coloured community, because the Church presented itself as a society without discrimination against any person.

The Anglican Church started as a Church which catered for the whole community on an equal basis. This pattern soon changed. It first became evident in Schools. The Church built some fine schools. An inter-racial school was started at Bishopscourt. After some time African children were removed to the Kaffir College provided at Zonnebloem. The Diocesan College, Rondebosch (known as Bishops) came into being for white pupils. There might have been difficulties such as language and dietary habits but the Church never seriously attempted to integrate Bishops, St. George's Grammar School or any other Church School. The Church adapted the policy of separate schools for white and coloured children at a time when there were no legal barriers such as Group Area Laws, or the requirements of a permit to admit coloured pupils to a school attended by white children. Mission Schools such as St. Mark's, St. Paul's, St. Phillip's in Cape Town, St. Mary's in Woodstock, St. Lukes in Salt River, St. Mark's and St. George's in Athlone, to mention only a few appeared which became exclusively coloured schools. There were no laws preventing white Anglican children to attend these schools, but white parents took great care to avoid sending their children to Mission Schools. With rare exception no coloured children were admitted to white Church Schools. No public attempts were made by Church authorities to encourage coloured pupils to enrol at the white Church Schools and several applications were refused. The governing council of St. George's Grammar School issued a statement

that the school is a school for white children and that it will remain a school for white children. This public statement has not yet been retracted by the council concerned. Some Church Schools have constitutions preventing the enrolment of coloured pupils. A notable example is St. John's Diocesan College in Johannesburg. The controlling Councils of these schools are mainly Anglicans although the properties do not belong to the Church and Synods have no direct control over them. The Chaplains are Anglican priests.

Church Schools, for white children, provide an excellent standard of education. By reserving these schools for white children, coloured children, who comprise the majority of the children of the Church are deprived by the Church, of this opportunity of receiving the same education for their children. As a priest I have been discriminated against. My white colleagues can send their children to these Church Schools and both the Church and the School will assist them with the school fees. At a reduced rate their children receive a first class education, which is denied to my children. The Church assists the white clergy in this way with the education of their children. There is no assistance available to me which is equal to the assistance of a white priest whose child attends a Church School. In my Parish people frowned when the Archbishop and some of his white clergy supported the boycott of the Opening of the Nico Malan Theatre. They could not understand a boycott of the Nico Malan Theatre for refusing to admit coloured people by people who attend functions and meetings and serve on the councils and staff of Church Schools which refuse to admit coloured pupils.

CHURCHES:

Church Buildings followed the pattern of School Buildings. Mission Churches were built for coloured people long before the advent of Group Area Laws. Separate times of Church Services and separate seating arrangements were introduced long before the government formulated a policy of separate development.

At Communion Services care was taken to allow white communicants to receive their communion before coloured communicants. There are cases on record where coloured communicants were prevented from making their communion before white communicants and one case was brought to

my notice where a white communicant assaulted a coloured communicant for kneeling at the Altar before him.

As Group Areas developed the Church rushed in to provide Church buildings in these areas. Although most Anglicans appreciate these buildings and the ministry provided, some protested and felt that the Church was compromising and was assisting the implementation of the Group Areas Act. It was really a situation of either a separate Church in a Group Area or no church at all, but I feel that a definite statement from the Church leaders that it was not the policy of the Church to provide separate buildings and to minister to separate congregations but that this was a temporary measure forced upon the Church by circumstances would have helped to ease the tension.

The coloured people do not like remarks such as these: "You have got your own Churches; you have got your own schools - how very nice!" Such remarks convey the message that white Anglicans are satisfied with their own Churches and their own schools and that they expect the coloured community to accept the separate facilities provided.

The visit of the Archbishop of Canterbury in November, 1970, shocked the coloured Anglican Community tremendously. The Archbishop of Canterbury attended a function arranged exclusively for white guests in Pretoria and at Stellenbosch he addressed a meeting which excluded and expelled coloured people from the audience. In spite of explanations given for these events, as one who is closely in touch with the feelings of coloured Anglicans, I can definitely say that these incidents have caused more harm than any good which resulted from the visit of the Archbishop of Canterbury, as far as it affected the coloured community.

THE MINISTRY:

The Anglican Church in South Africa is over a 100 years old. Throughout the years most of the priests came from England. St. Paul's Theological College in Grahamstown was the first training Institute for priests in South Africa. With a few exceptions all the ordinands were white men. Separate training facilities were provided for coloured priests at Bishop Grey's College in Cape Town; and at St. John's in

Umtata and at St. Peter's in Johannesburg. Again the Church was setting the example of separate development.

APPOINTMENTS:

White priests were appointed to minister to coloured congregations but coloured priests were never appointed to minister to white congregations. This System of Appointment was introduced when there were no laws preventing coloured priests being appointed in a Parish considered as white or mixed. The persistent failure of the Church to deviate from this system of appointment was a source of great dissatisfaction in the coloured community. The ministry of a coloured priest was confined to a few coloured parishes. He was never able to exercise his ministry to the entire population. His ministry was a limited one.

January, 1st 1972 will become an historic date, because on this date the first coloured priest was appointed on the staff of St. George's Cathedral, Cape Town. This is a great step forward and we will watch developments with great interest.

The majority of the positions of authority are occupied by white clergymen. Cape Town never had a coloured Bishop or a coloured Dean or a coloured Archdeacon. The Board of Trustees are controlled by a white majority. The Group Area Act required that the Church of the Province of S. A. should register itself as a church owned by one racial group. The racial identity of the majority of the Trustees was taken as the Racial Group owning the Church. The Church of the Province of S. A. was consequently registered as a white Church in spite of the fact only 25 % of its members are white. The point which caused most resentment in the coloured community was that the Church agreed to become registered as white in terms of the Group Areas Act without consulting its members, without any public protest or public statement. It was left to individual members to discover for themselves that this registration has taken place.

HOUSING OF CLERGY:

Coloured priests in Coloured Parishes, were until recent years, very poorly housed, and to-day there are still some coloured priests whose

houses are most inadequate. The comfortable houses provided for white priests were denied the coloured priests until 5 years ago when a public outcry led to the building of fine Rectories in Paarl, Bonteheuwel, Heideveld, Bishop Lavis and Athlone, with others to follow.

WAGES:

In the Cape Town Diocese stipends are equal for all races although fees vary considerably. It may be as high as R 1 200 in a white Parish at Easter time and as low as R 20 in a poor coloured Parish. Travelling Allowances may be as high as R 80 p.m. in a white Parish and as low as R 20 in a coloured Parish. The coloured community is aware of the different scales of stipends paid to different races in most dioceses and of European allowances paid to white clergy in some places.

Thus within the framework of the Church the coloured man experiences severe discrimination.

1. His children are refused admission to white Church Schools.
2. Coloured ordinands are not trained at the same Theological Colleges. When a prospective coloured ordinand fills in an application form he must state his race on the form issued to him by the Church. Applicants are discouraged by this form and I personally would not offer this form to any prospective ordinand.
3. He cannot minister in a white Parish and so his ministry is limited.
4. In most other dioceses his stipend is lower than that of his white colleague. His white colleague may also be paid a European Allowance and receive higher fees.
5. He is reminded of his colour in all the official forms of the Church such as confirmation, ordination, stipends and pensions, and in the Constitution and Canons of the Church.
6. He has to accept unsatisfactory housing in some areas.
7. He feels that his opinion is not considered at all. In matters such as the admission of coloured children to white schools or the appointment of coloured priests in white areas the following statement is often expressed by white

church authorities: "Public opinion is not ready for it."
If any one will take the trouble of consulting the coloured community he will find that the coloured community is ready to accept the white community fully and likewise expects to be accepted by the white community. It appears therefore that the negative public opinion consists of the 25 % white membership of the Church and that the opinion of 75 % is ignored.

The coloured community will gladly share the same class room, the same school, the same teacher and the same playing ground with white children. There will be no problem or adverse public opinion.

Neither coloured ordinands nor the coloured community will object to inter-racial theological training. Public opinion in the community will be no obstacle. The only objection ordinands have is to be racially examined by the selection board of the Archbishop as required in the Application Form.

Coloured priests have no objection to share their ministry with white priests and they would welcome the opportunity to extend their ministry to the white community. Public opinion in the coloured community would welcome this.

Public opinion in the coloured community is not opposed to equal pay. In fact it is demanding equal pay and equal fees and allowances. European allowances are resented. Coloured priests minister to much larger congregations and in larger areas under greater conditions of stress and they feel they are worth the same stipend as their white colleagues.

Apartheid signs have become a way of life in South Africa. You see them everywhere. In almost every form you have to fill in the question "race" appears. Coloured people hoped that the Church would spare them the agony of having to fill in every time "Coloured".

In the "Constitution and Canons" of the Church of the Province of South Africa you come across the terms such as "European", "Coloured", "African" and "Indian" and you wonder if by mistake you have picked an official government document, which used the term "African" instead of "Bantu".

I have asked children to assist me with the completion of the confirmation returns to the Archbishop's office. They were mystified when they had to fill in the information required as to how many European and how many non-European candidates were confirmed. This form has hurt the feelings of many coloured people. The Archbishop promised some years ago to have these forms withdrawn but until November, 1971 I still receive them unamended. In my parish the feeling was that the office of the Archbishop did not care much for the feelings of the coloured people, which were so clearly conveyed to the authorities years ago.

Public opinion representing the majority of the people of the Church is giving a clear answer to all the questions referred to in this paper. It is an opinion which demands attention. It is an opinion which can no longer be ignored.

These are some of the conditions prevailing in the Church as experienced by coloured clergy and controlled by Church Authorities who are clergymen themselves.

The behaviour of the white Anglican Laity is even more shocking. There are very few signs of the basic christian teaching of "Love thy neighbour as Thyself".

DOMESTIC SERVANTS:

Domestic servants find the attitude of white Anglican employers the same as that of non-Anglican employers. Conditions of service and wages are the same. The master and servant relationship is maintained in most cases. There are still employers in Cape Town who provide no facilities for servants who sleep out. They have no Toilet or table or chair. A respectable woman in my Parish had the humiliating experience in Rondebosch only a few months ago where she had to use a bush in the garden as a toilet and she had to stand at the sink to eat her meals.

In Industrial employment, coloured workers find that Anglican Firms pay the same wages as non-Anglican, Jew or Moslem Firms. Anglican Church membership makes no difference.

HOUSING:

The houses provided for coloured people in the Housing Estates are small and of a poor quality. Some have cement floors and have no ceilings, no interleading doors or bathrooms. When my white Anglican friends visit these Housing Estates they admire the houses and remarks such as these are heard: "Oh how nice!"; "What lovely houses!"; "What neat little cottages!" These white visitors come from their superior homes from all over the peninsula and seem to believe that the housing estates provide adequate houses for the coloured community. The idea that a coloured family has the same housing needs as a white family does, not seem to occur to them.

SOCIALLY:

If white Anglican families are inviting coloured families to share social occasions with them then I am not aware of these invitations. If they do extend them the number will be insignificant. There seem no desire to share a meal at the same family table.

SPORT:

It is the policy of the government that the various races should play their sport separately. This policy seems to be endorsed by most Anglicans. Hardly any private sporting events are being arranged between white and coloured Anglicans. The situation of separation seems to be accepted and observed.

Ten years ago the Coloured Congregations did not concern themselves with all these matters which I have raised. They were quite satisfied to go to Church on Sundays and at other times to worship and to go home accepting the situation within the Church.

The only thing that mattered to them was obedience. Political suffering like disease was the will of God. No one dared to quarrel with God's will. Obedience to God's will, will secure for them a place in Heaven in the life hereafter. This Hope of Heaven was their comfort

and their strength. It conditioned them to endure all suffering. The preaching of their ministers was that one day God will put things right for them. But it was not only the hope of Heaven which conditioned them to obey and to accept; it was the fear of Hell which moved them to total acceptance. The threat of eternal suffering in Hell was too real to be ignored. The belief in divine punishment for disobedience was a deepseated one.

A gradual awakening took place. The belief that it was God's Will that they must suffer made way for the conviction that it is not God's Will for any one to suffer. They realized that their suffering was imposed upon them by their fellow-men. They demand justice, an end to discrimination and equal opportunity for advancement. Statements by Church leaders such as the late Archbishop De Blank condemn the racial laws of this country were welcomed. Resolutions passed by Synods were a great comfort. Lately the ecumenical voice of the Church was heard and added weight to the stand of the Church.

But all these Church statements seemed to have had little effect on the individual members of the Church. There was no visible change of attitude, there was no visible change in the way of life. Things remained the same or became worse.

The coloured community has realized that all the blame for the Racial situation could not be laid at the door of the government. Individual white Anglican Church members, individual white Anglican Church families, the white Anglican Church population were seen as part and parcel of the system.

The coloured people are now asking for a change in the Way of Life of the white Anglicans. They find the whites too compromising.

If the white Anglicans are not prepared to change the coloured people may withdraw completely. They are no longer prepared to wait for future comforts. They want equality of opportunity now. The hope of Heaven is no longer enough to satisfy them neither is the fear of Hell a sufficient deterrent to discourage them.

Because the coloured Anglicans feel that they are not accepted as equals neither given equal opportunity in the Anglican Church, in

Collection Number: AD1715

SOUTH AFRICAN INSTITUTE OF RACE RELATIONS (SAIRR), 1892-1974

PUBLISHER:

Collection Funder:- Atlantic Philanthropies Foundation

Publisher:- Historical Papers Research Archive

Location:- Johannesburg

©2013

LEGAL NOTICES:

Copyright Notice: All materials on the Historical Papers website are protected by South African copyright law and may not be reproduced, distributed, transmitted, displayed, or otherwise published in any format, without the prior written permission of the copyright owner.

Disclaimer and Terms of Use: Provided that you maintain all copyright and other notices contained therein, you may download material (one machine readable copy and one print copy per page) for your personal and/or educational non-commercial use only.

People using these records relating to the archives of Historical Papers, The Library, University of the Witwatersrand, Johannesburg, are reminded that such records sometimes contain material which is uncorroborated, inaccurate, distorted or untrue. While these digital records are true facsimiles of paper documents and the information contained herein is obtained from sources believed to be accurate and reliable, Historical Papers, University of the Witwatersrand has not independently verified their content. Consequently, the University is not responsible for any errors or omissions and excludes any and all liability for any errors in or omissions from the information on the website or any related information on third party websites accessible from this website.

This document forms part of the archive of the South African Institute of Race Relations (SAIRR), held at the Historical Papers Research Archive at The University of the Witwatersrand, Johannesburg, South Africa.